

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catolicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytársadékn.

Ad
Illustrissimum ac Reverendissimum
Dominum Dominum
Joannem Károly

Episcopum electum Dravestensem, et Cathedralis Ecclesiae
Albaregalensis Praepositum Majorem, jubilaeum primae
Missae celebrantem, die 15-a mensis Augusti anno Domini
1905.

In merito festo jubilari tuo
Ad honorem tui vere celebrato
Sis jubilaris mente et corpore sanus
Ne mistificat te perfidus amicus
Frater hanc vitam in noto tuo arbore
Erga patriam, Regem et in Dei amore.

Salve illustris bis quinque viginti sacerdos
Ut Praesul salve, sic jubilaris ave!

Carolus Lőrinc.

Jubileum.

Ötven évvel ezelőtt egy ifju állott az Ur fényben uszó oltára előtt Szemeiben az áhitat sugára, arcán a szivet-lelket átjáró meghatottság tükröződött le. Nagy utra lépett. Egy óriási feladat munkája várt reája, a pályán pedig szuró tövisék fenyegették lepteit.

Ezrek ajkáról zugott feléje a fenséges ének: *Jöj, el Szentlélek Uristen, boocsásd reá teljesen, mennyből fényességdel!* A hívők szorongó seregének ő volt a központja, tekintetük feléje irányult, az áhitat szárnyain emelkedett imájuk Isten felé: Hallgass meg könyörgését, boocsásd reánk mennyei áldásodat, melyet e tiszta ifjui lélek oly szent buzgósággal esdekel le Tőled életünk utjaira.

Ki tudná hűséggel, a valóságnak megfelelő szavakkal lerajzolni a lélek ég felé szárnyaló áhitatát, melyben önmagáért, jövőndő hivatásáért, katolikus hitéért, édes magyar hazájáért. övéért, mindenekért Istenhez boocsátott. Ki tudná esetelen a fenséges pillanatot, a mikor kezébe vette az Ur testét, — körülötte elhalt a zaj, ezernyi lélek csendes áhitatba merült, csak a szív dobogott s a hit beszélt — s az ifju pap az illatos tömjén füstjének gomolygása közben emelte a Legszentebbet az ég felé:

A Tiéd vagyok hatalmas Isten, Tégedet imádlak, Téged szolgállok zsenge áldozatommal, ifju szívemnek tiszta, ideális lelkesedésével, elválatlanul, örökre.

Áldást osztott, a hitből, szeretetből, Isten hatalmával megáldott tiszta szív mélyéből fakadó áldást, a mely termékeny lelkekben bőséges gyümölcsöt fakasztott.

Ötven hosszú esztendő mult el azóta az örökkévalóság nagy útján. Az ifjuból az aggkor felé közeledő férfit lett. Az egykor ifju vállak érzik a terhet, melyet 72 esztendő nehéz munkája rakott rájuk; a fekete fűrtöket ezüst szalakkal szötte át az idő tündérújja. A esillogó szemekben nem lobog oly hévvel a fény. Mennyi munka, mennyi küzdelem, a léleknek, a testnek mennyi harca fűződik ennek az ötven esztendőnek a történetéhez.

Egy maradt benne fiatal. A lelke, a szive, mely a régi idealizmusnak ma is a régi hűséggel szolgál, a mely szeretni most is úgy tud, mint 50 év előtt, rajongani a munkáért, áldozatot hozni embertársaiért, hitéért, hazájáért, a közjóért.

Nagy kegyelem, kimondhatlan isteni áldás, a kit a Mindenható ekkora életkorral ajándékozott meg s mily magasztos és megnyugtató tudat lehet az öszfűrtő térfiura a még mindig ifju öregre, ha akkora méltóságból, a szeretetnek, tisztületnek és ragaszkodásnak oly megható jeleitől környezve tekinthet vissza a megfutott életpályára. Látja munkájának, kitartó küzdelmeinek annyi édes gyümölcsét, hogy hitének, hazájának, embertársainak, megtette mindazt, a mi eretől kitellett.

Öszinte szívvel üdvözljük *Károly János* e. püspököt, egyházmegyénk felelős lelkű nagyprépostját áldozó-apságának 50 éves évfordulóján. A Mindenható, a ki annyi áldásával halmozta el életét, adjon még számára erőt éveken át, hogy Egyházunk dicsőségére, hasznára, magyar hazánk boldogítására, embertársai öszinte örömeire még sokáig éljen.

Felsőbb leányiskola városunkban.

Egy évtizedek óta vajdó kérdés juttott tegnap d. e az iskolaszék ülésén a megvalósulás első lépéséjére. Az ország annyi városában felállított felsőbb leányiskolát Székesfehérvár és környéke sem nélkülözheti. A tegnap tartott iskolaszéki ülés legfőbb tárgyát ennek a fontos, életbevágó kérdésnek megoldás elé való vitelre képezte.

Zichy Jenő gróf. városunk országgy. képviselője valamint Festetics Bennő gróf tanfelügyelő szintén megjelentek az ülésen, hogy sokoldalú tapasztalataikkal és szavaiknak súlyával az ügy előbbre vitelében közreműködjenek.

Zichy Jenő gróf beszédében utalt a kérdés fontosságára, a melyet városunk polgárságának érdekében már régesrég meg kellett volna oldani. Jellemozta a

tervnek reális voltát, a mely a város megterhelhetése nélkül ily nagyszerű intézmény birtokába juttat.

Dr. *Csapáry László* isksz. elnök az iskola tervezésének történetét adja elő, hogy hányszor vetették fel a megalkotás gondolatát, de a kivétel mindannyiszor megtört az akadályokon. Szerinte az új iskolát egy kis jóakarattal szeptember hóban már meg lehet nyitni. *Tóth Artur* felvilágosítást kérő kérdéseire *Matskássy Róza* polgári iskolai igazgatónő hosszabb lelkes beszédben előtárta az ügy mibenlétét Szerinte a dolog a következőkön fordul meg:

Van-e a városnak joga a felsőbb leányiskola felállításához. Nem vehetne-e esetleg akadályt a miniszter a létesítés ellen?

A városnak teljes szabadságában áll az iskola felállítása. A miniszternek csak be kell jelenteni a megtörtént változást, a melyet az kötelességszerűleg tudomásul vesz.

Nem ró-e a tervezés terheket a város vállaira?

Egyáltalán nem. Mert a terv létesülése esetén a mostani 20 kor. tandíj 40 koronára emeltetnék fel. (Ez azonban csak látszólagos megterhelhetetés, mert eddig a legtöbb tanuló 20 kor. díjat fizetett a francia különrákért. A francia nyelv az új iskolában reudes tantárgy lévén, ez a külön költség elmarad.) Ez a tandíjtöbblet a régi négy osztályból 3800 koronát tenne ki, az új két osztályból minimális számítás szerint 2200 kor. tandíj folyna be. Ez az összeg összesen 6000 koronát tenne ki Mivel azonban a három új tanerő fizetése csak 4060 koronára rugna, így a város vállaira új teher nem hárul.

A helyiség kérdése a következőképp oldatnék meg: A polg. leányiskola díszterme egy választófallal két szép, 3-3 ablakos teremre osztatnék. Ez csekély költség. Tíz évvel ezelőtt nem volt nagyterme a polg. iskolának, tíz év után szintén nem lesz, az évenként előforduló 2-3 ünnepélyt ezután másutt fogják megtartani, pl a Városház nagytermében. A berendezéshez — hála a városi hatóság feledékenységének — hever az iskola padlásán évek óta 20 pad, a melyek teljesen elegendők lesznek az új termekbe.

Keresztül lehet-e hajtani a tervet a jövő tanév elejéig? Feltétlenül. Ha Békés-Csaba a mult évben aug. 29-én tartott közgyűlésén megszavazta és szept. elején

Mai lapunk 4 oldal.

megnyitotta a felsőbb leányiskoláját, Székesfehérvár szah. kir. városnak éppen nem szükséges mögötte maradnia. A jóakarát megvan, lelkes erők szintén rendelkezésre állanak az akadályok nagy része elhárítva s így megvalósítás már a tanács, illetőleg a közgyűlés hozzájárulásán fordul meg, a melyről azonban csak a legrosszabb akarat tételezheti föl, hogy ily fontos és életbevágó feladatnak gáncsot vetnek.

Az iskolaszék egyhangú helyesléssel és örömmel vette tudomásul az előterjesztést, és dr. Schlamadinger Jenő indítványára Matskássy Róza igazgatónőt megbízta a közönség tájékoztatására vonatkozó iratok megszerkesztésével. Saára (tyula indítványára pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Matskássy Róza igazgatónőnek azért a rendkívüli és odaadó munkáért, mellyel a tervet ugyszólván a legapróbb részletekig előkészítette.

E szerint a felsőbb leányiskola ügye a megoldás lehetőségének első lépcsőjére jutott. A további és végleges megoldás a városi tanács és főképp a 6-kán tartandó városi közgyűlés döntésétől függ. Mi egyáltalán nem tudjuk képzelni, hogy ez a két testület még még csak halasztó akadályt is vehetne a terv megvalósulása elé.

Egyben pedig gratulálunk dr. Czapáry László iskolaszéki elnöknek, hogy működésének első hónapjában ekkora lépéssel viszi előre városunk tanügyét. Mit várhatunk tőle a jövőben, mikor a kezdet nehézségeivel küzdve már ily erősen tartja a kezébe adott lobogót. Ennyi nemes ambíció, ennyi önzetlen és kitartó munka csak nagyot és szépet teremthet városunk tanügyének javára. A felsőbb leányiskola ügyének ismertetésére egy kiváló tanfőfiutól a következő megszívlelendő sorokat vettük:

Hogy Székesfehérvár városának felsőbb leányiskolára szüksége és pedig nagy szüksége van, azt szinte felesleges bizonyítani. Az intelligens családoknál hosszú idő óta állandó az óhaj az iránt, hogy leánygyermeküket a mai kor színvonalának megfelelő nevelésben részesíthessék. Egyik helybeli lap (Székesfehérvár és Vidéke) hasábjain már évekként ez előtt nyílt kifejezést nyert ez az óhaj s a város iskolaszékének nagynevű, páratlan buzgósága volt elnöke halála előtt pár nappal mondotta, hogy ha Isten élteti, két év alatt felállítja a felsőbb leányiskolát. Ez volt, hogy úgy mondjam, az ő végrendelete.

Mi a felsőbb leányiskola? Röviden felelek a kérdésre. Olyan tanintézet, mely az intelligens névre igényt tartó nőnek megadja azt a műveltséget, melyre a mai korban szüksége van s a mellyel manapság egy úri nőnek illik bírnia.

Nem akarok udvariatlan lenni; sem a hölgyek írásából mindörökké kiküszöbölhetlen sajtóhibákra, sem a kuszált irodalmi, történeti, természettudományi és egyéb ismeretekre nem hivatkozom, de a művelt szemlélő előtt éppen nem litok, hogy e tekintetben úgy ránk forog a kis javulás, mint a vetésekre a májusi eső. Ezt őrzik azon jobbmódu szülők, kik a polgári leányiskola elvégzése után idegenbe küldik leányaikat a felsőbb leányiskola utolsó két osztályára, vagy velük — sokszor a kenyérkeresés minden gondolata nélkül — magánuton, vagy nyilvános intézetben tanítóképzőt végeztetnek.

Hány család van ezeken kívül, hol hetenként egy két órai privát oktatás a legszükségesebb közművelődési tárgyakból, egy kis rajz, festés, francia-

nyelv stb. tanulás iparkodik teljesebbé tenni a polgári iskola által nyújtott — valljuk meg — nagyon is hiányos műveltséget.

Mind ezt pótolni van hivatva (olcsó pénzért és tökéletesebben) a felsőbb leányiskola.

Hogy leányaink a szóban forgó két évet a mai korban bátran áldozhatják szellemi önképzésükre, ahhoz, azt hiszem, alig fér szó. Ma, midőn az ekzisztencia megteremtése a férfiaknál oly sok-sok időbe kerül, 17—19 éves leány igen ritkán jut főköttő alá. Tehát a háztartás megismerésére, gyakorlására elég ideje marad a felsőbb leányiskola elvégzése után is, ha a szüneteket nem is emlíjük. S a legkényesebb korban megszabadul az a fiatal leány egyik legnagyobb elenségétől, legnagyobb veszedelmétől.

Nem rég egy igen derék és nagyon eszes leánykától kérdezték egy társaságban, hogy mivel foglalkozik, mióta a polgári leányiskolát elvégezte. „Unatkozom,” volt a válasz. „De jó is lenne iskolába járni még!”

Kérem, ez a válasz nagyon sokat mond. Az unalom itt igen veszedelmes portéka. Nem szállunk le a mélységekbe, csak a felszínen vizsgálódjunk egy kissé. Az unalom legközelebb álló előzője a regényolvasás. S ha itt nem áll őrt egy gondos anyai szem? Vagy ha őrt is áll: Beszéljenek a himző asztal fiókjai. Ma a polgári iskolát végzett kis leány már kisasszony számba megy, mulatságokba jár, táncol és hallgatja a vele egykoru cretlen kisdíjak ömlengéseit. Hogyan segít ezen a felsőbb leányiskola? Azáltal, hogy azt a 15—16 éves kis leányt megtartja még két évig annak a mi, iskolai növendéknek, kinek színházlátogatását, mulatságait, szórakozásait, társaságait, olvasmányait a szülőknek sokszor nem éppen szakavatott felügyelete mellett az iskolai is korlátozza. Kérem, ne kicsinyeljék ezt a segítséget!

Terem nem engedí, hogy az iskola által nyújtott vallásérköcsi továbbképzés óriási előnyeit hossza abban fejtegessem. Hogy erre ma milyen szükség van, azzal csak az van kellőképpen tisztában, ki a mai családok hitihűségével, közönbösségével, sokszor vállalatanságával némileg ismerős. A mai polgári leányiskolából kikerülő 14—15 éves leánykának, hiányos, sokszor kellőképpen meg nem emésztett vallási ismeretei mellett honnan legyen a szükséges ellenálló képessége a kor szellemével szemben. Predikációra járni pedig manapság nem őrj tempó. S az a szellem, mely az utolsó iskolai értesítő tanúbizonyossága szerint polgári leányiskolánknál uralkodik, eléggé biztat arra nézve, hogy e tekintetben a létesítendő felsőbb leányiskolától is a legjobbat remélhetjük.

Nagyjából végeztem. Nem mintha érveim elfogytak volna. Korántsem.

Szándékosan nem említettem azon körülményt, hogy az egész Dunántúl tudommal mindössze két felsőbb leányiskola van; a soproni állami és közszegi ágostai evangélikus felsőbb leányiskola s így a miénk a távol periferiáiról is szép látogatásra számíthat.

Nem szóltam azon kenyérkereső pályákról, melyekre a felsőbb leányiskola utolsó osztályából a növendék a praeparandia harmadik osztályába léphet. Hogy ez mit jelent a szülőkre, kik tanítónőnek készülő gyermekeiket négy év helyett csak kettőn át lesznek kénytelenek nagy költséggel idegenben neveltetni, mindenki előtt világos. Hogy a leányok tovább képeztetése iránt a polgári leányiskola elvégzése után mily állandó és általános a törekvés, azt legjobban bizonyítják a költséges (120 korona tandíjas) kereskedelmi kurzusok nagy látogatottsága.

Az idők rövidségére hivatkozó esetleges aggodalmakra legyen elég csak annyit megjegyezni, hogy tudommal Békés-Csaba mult év augusztus 29 ikére határozta el a felsőbb leányiskola felállítását s azt ugyanazon iskola évre már meg is nyitották.

Hogy a felsőbb leányiskola felállítása a várostól jóformán semmi anyagi áldozatot nem követel, arról a közgyűlésnek bemutatandó felállítási tervezet lesz hivatva felvilágosítást nyújtani.

Több mondanivalóm alig van. A többi azon férfiak dolga, kik az augusztusi közgyűlésen a nagyfontosságú ügy érdekében sikra szállanak.

Székesfehérvár szab. kir. várost és vezetőségét mindenről vádolhatják, csak arról nem, hogy közoktatásügye fejlesztése érdekében nem hozta meg a tőle telhető áldozatot. Most ilyen áldozatról jóformán szó sincs. Éppen azért erős a reményem, hogy a közgyűlés minden kicsinyeskedő fontolgatás mellőzésével egyhangúan hajol meg a közhaj előtt, mely a felsőbb leányiskola felállítását sürgeti.

Paedagogus.

UJDONSÁGOK.

[1900. aug. 14.] Ma öt esztendeje ért hozzánk a lesújtó hír, a mely a székesfehérvári egyházmegye egyik legnagyobb püspökének haláláról tudósított. A nagy szív, mely egyházáért s hazájáért dobogott, a tiszta, ideális lélek, melynek minden tevékenysége mennyi fény sugarban kristályosodott ki, megszünt a földi létben. Csak emléke maradt meg. De az kiolthatatlanul, kitörhetetlenül.

Elzarándokolunk siri nyugvóhelyedre, apostolok nagy utódja. Lelked itt szállong közöttünk. Oktat, tanít, buzdít, hogy egy nagy van az életben: az örök igazságért való küzdelem. A ki ezért harcol, a ki ezért szenved, ha véresebbek jelzik is lába nyomát, jó harcot harcolt s a küzdelmet nem veszti el, in aeternum.

Győzelmed teljes lett a halálon, megtaláltad az igazság koronáját, mely számodra az örök Isten országában eltérve vala. Ne feledkezzél meg róltunk ezután sem s nagy lelked sugározza felénk fényét az igazság birodalmából.

A nagy püspök halála évfordulóján dr. Városvy Gyula megyéspüspök, a boldogult nemeslelkű utódja és emlékének nagy tisztelője, ma d. e. 9 órakor ünnepélyes gyászmisét mondott a székesegyházban.

— **Szent István napja.** A magyar nemzet első apostoli királyának névnapját a régihez méltó díszszel és kötelező hűséggel fogja megülni koronázó városunk, Szent István városa. Az ünnepélyes körmenet, melyen a nagy király fejerekléjét fogják körülhordozni, 20-án reggel 8 órakor kezdődik, utána a székesegyházban ünnepi szent beszéd lesz, melyet megyéspüspökünk felkérésére dr. Prohászka Ottokár a budapesti egyetem nagy tudományu tanára, az országos hírt szónok fogja tartani. Szent beszéd után ünnepélyes szentmise leend, melyet megyéspüspökünk celebrál.

Itt jegyezzük meg, hogy Szent István király ünnepének hetében szombattól kezdődőleg egy hétig este 7 órakor litánia lesz a székesegyházban.

— **A király születésnapja** e hó 18-án lesz, mely alkalommal reggel 9 órakor megyéspüspökünk ünnepélyes szentmisét mond a székesegyházban.

— **Károly János c. püspök jubileuma.** Oszatlanul nyilatkozik meg megye és városzerte a szeretetnek s tisztületnek kifejezése egyházmegyénk nagyprépostja, Károly János c. püspök iránt. A tisztelgők ugyszólván egymásnak adják a kilincset az ünnepelnél. Ma d. e. a kárpaltan küldöttsége testületileg tisztelgett s nevükben Kuti Márton prépost üdvözölte a jubiléum klasszikus szép beszéddel, melyre az mélyen meghatva válaszolt.

A jubileumi ünnepség sorrendje a következő leendő: 9 órákor a székesegyházban Te Deum, utána ünnepélyes nagymise melyet Szubrics Jenő ünnepi beszéde fog követni. Utána a különböző küldöttségek fognak tisztelni, melyet követően a c. püspök házában diszlokoma leendő.

— **József kir. herceg levele.** MagyareMBER szivéből nem veszthet ki az emléke a legmagyarabb kir. hercegnek, József kir. hercegnek. Még most is saját szivünkben a fájdalom, mely boldogult halálával ért bennünket. Székesfehérvár szab. kir. város a legőszintébb részvételt eltelve, igaz hálával és szeretettel adózott a nagy férfi emlékének, egyik utcáját a boldogult nevével nevezte el s fájdalmát a boldogult özvegyéhez, illetve hához írt részvevőlevelében tolmácsolta. József főherceg válasza ma érkezett városunkhoz s a következőleg hangzik:

Nagyságos Uram!

Székesfehérvár szabad királyi város t. közönségének szeretettel telt meleg részvéte, fájdalommal telt lélkemben hálás mély viszhangra talált. Öszinte szeretettel és hálával fordulok azon vármegye székvárosához; melyben születtem, melyhez — forrón szeretett felejthetetlen édes atyáim mellett töltött ifjú korom boldog napjainak édes emléke fűz; hogy megtört szivem mélyéből fakadó legforróbb köszönetemet kifejezzem, kérve Nagyságot méltóztassék ezt a város tisztelt közönségének tudomására hozni.

Kelt Budapesten, 1905. évi augusztus 13-án.
József főherceg.

Adomány a pusztavámi tüzkárosultaknak.

Gróf Bathányi Lajos a bodajki kerület orsz. gyűlési képviselője 200 koronát adományozott a pusztavámi tüzkárosultak segélyezésére. A nemes cselekedet önmagában viseli a dicséretet.

— **Iskolaszéki ülés.** Vasárnap d. e. fél 11 órára iskolaszéki ülést hívott egybe dr. Czapáry László elnök. Az ülésen megjelentek: gróf Zichy Jenő orsz. képviselő, gróf Festetics Banno kir. tanfelügyelő. Továbbá: Bilkei Ferenc, dr. Eisenbart Károly, dr. Fanta Adolf, Fittler Béla, dr. Kövesi István, Matskásy Róza, Miklós Géza, Pausch Rafael, dr. Saára Gyula, dr. Schlammadinger Jenő, Sólyom Lajos, Szepesy Géza, Scirbek József, Stern Hermann, Tóth Artur, Vagner Antal.

Az ülés elején az iskolaszék új tagja, Bilkei Ferenc letette a hivatalos esküt. Dr. Czapáry László a volt iskolaszéki elnöknek K. Horváth István plebánosnak érdemét méltányolta a kinek tapasztalatait és szíves közremunkálását a tanügy terén minden reménye szerint ezután is fogja szemlélni.

Majd a felsőbb leányiskola ügye került szónyegre, a melyről lapunk más helyén számolunk be olvasóinknak.

A gyűlés egyhangu határozata után hasonló egyértelműséggel megválasztotta a polgári iskolához francia tanárnőnek Renaud Berta kisasszonyt, a ki egyedül pályázott ez állásra. Ugy látszik, hogy a többi pályázó, már Renaud kisasszony föltétlen előnye miatt sem óhajtott résztvenni a pályázatban. Az iskolaszék egy kiváló képzettségű, előkelő műveltségű hölgyet választott a francia nyelvmesteri állásra, a kinek működése csak az iskola nivójának emelését fogja szolgálni.

Alföldi Lipót polg. isk. tanár panasszal élt egy nevelési tanítványa viselkedése miatt, a ki 1 koronát tett be az iskolai takarékból és kilencet követelt vissza (a többit elcukrozta) és ráadásul szemzenszedett gorombaságokkal traktálta öszfűrtü tanárát. Az iskolaszék, miután a bűnös teljes be-

ismerésben van és bocsánatot kért, megengedte, hogy egy más intézetben lehessen a javító vizsgálátat.

A tanulók nagymérvű iskolamulasztása foglalkoztatta ezután az iskolaszéket. Szirbek József igazgató jelentése szerint a rendes iskolában a múlt évben 2948 tanuló 98,832 igazolt és 23,096 igazolatlan félnapot mulasztott. Az ismétlő iskolások mulasztása megközelíti a 13 ezret, úgy hogy minden tanulóra átlag 17 félnap mulasztás esik. Ezzel szemben 49 kor. folyt be büntetésépénben. Szóval e tekintetben a múlt év csak szomorú sülyedéssről tesz tanuságot. A rendőrség azzal menti magát, hogy nincs személyi ereje hozzá, hogy a rengeteg munkát elvégeztetni tudná. Az iskolaszék e fontos ügyben azt a határozatot hozta, hogy a törvény rendelkezéseinek leghatározottabban érvényt fog szerzeni a legszigorúbban követeli a mulasztók megbüntetését. Erről a szülőket a beírások alkalmával felhívásokban is fogja figyelmeztetni. A rendőrség nehez helyzetét ismeri e tekintetben, de úgy van meggyőződve, hogy munkájuk később megkönnyübbül, ha kezdetben a legnagyobb érellyel hajtak végre a törvény intencióit. Másrészt pedig figyelmeztetik a tanítókat, hogy a mulasztások kügyvezésénél a legnagyobb körültekintéssel járjon el s gondolja legyen arra, hogy mulasztás esetén a szülőknél tudakozódjanak a gyermekek holléte iránt.

A gazdasági ismétlőiskolák számára a város hírom részén: a felsővárosban, tövárosban, palotavárosban egy-egy holdnyi területet kér az iskolaszék, hogy a szó szoros értelmében vett gazdasági oktatás keresztülvihető legyen. Szintúgy gondoskodni fog, hogy a tejjgazdaság, továbbá a szállómivelés ágában a tanulók gyakorlati oktatást nyerjenek.

A tandíjak időközki kamataiból szegénygyermek felruházására szolgáló alapot fognak létesíteni.

Végül tudomásul vette a közgyűlés, hogy a jövő tanévre a beírások szept. 1, 2, 3 napjain lesznek, az előadások a mindennapi iskolákban 6 óra az ismétlőkben 14-én kezdődnek.

— **Halóhöz.** Marossy Lajos veterán tánc-tanár f. hó 12-én 81-ik évében elhunyt. Temetése ma d. u. fél 5 órákor volt a Szent István-utca 11 sz. gyászházból nagy részvét mellett.

— **A szocialdemokrácia örülfetei.** Ugy látszik, hogy a szocialdemokrácia elveinek egyebek közt az a hatása is megvan, hogy követőinek elveszi az esztét s olyan tettekre ösztönzi, amire ép gondolkodású emberek képtelenek. A helybeli szocialdemokraták jó részén ezt észleljük. Maholnap olyan mérveket ölt önjongésük, hogy mint közveszélyes alakokkal kell velük banni. A Népszava hasábjain jelenleg Kristóffy legfelsőbb pártfogásával kitált szellemi undokságok, miket e szerencsétlenek naponként beszédnek, minden becstület és tisztességet kisorvasztanak lelkeikből. A vasárnap történt események eleven példái az itt mondottaknak.

Van a kőmives és kőfaragó iparosoknak még a céh virágzása idejéből egy vallásos alapon nyugvó temetkezési társulata, mely sz. Rókus nevével viseli. A társulat magában foglalja csekély kivétellel az összes helybeli kőmivéseket. Szent Rókus napját megelőző vasárnap, tehát a tegnapi napon volt az évi 2 korona tagsági díj lefizetésének ideje. A fizetést a tagok személyesen szokták teljesíteni a társulat helyiségében, a főnyók-utcai Noticer-féle vendéglőben. Ez a helyiség a szocialdemokrácia fölésközében fekszik, ahol a legbajszatlanabb képtü demokratafióka is sokkal jobban huncog, mint a legőnzertesebb kakas a maga szemétdombján. A demokrata banda e napra előre szervezkedett, hogy a fizetés céljából egyenként bejövő keresztény szocialistákat inzultálni fogja. Képtelenek vagyunk leírni, de különben is e lap olvasói iránti tisztelet illja, hogy hűen előadjuk a gazdaságunk s állatias dühnek azon áradatát, mely az egyenként jövő védetelen, nagyobrszt éltesebb keresztény munkásokat a nevezett helyiség udvarán fogadta. A szocialdemokrata sörpédék előírta a bejáratot s a ki a fizető helyiségre akart jutni, köztük kellett elmennie. A pesti jakabok neveltjei méltóknak mutatták magukat vezéreikhez. Ez a mosdatlan száju sörpédék a legaljassab karómlások és szidalmak kíséretében arculköpöste munkában és becstületben megöszült munkásteveit, kézzől-kézre adta

hílköpdöste és ütötte őket csak azért, mert nem hajlandók arra, hogy buta adóalanyai legyenek egy bandának, mely a munkások verejtékéből él és uralkodik. Legjobban kijutott a gyalázatok özönéből egy derék keresztény munkásnak, Gádacsy Imréné, kit valami Stróbi Ferenc nevezetű alak köpött arcul s egy Bencsik István nevű firma a kezében levő pohárral szemközt öntött. A keresztény munkások emberfeletti önralmának köszönhető, hogy a gaz támadást véres megtorlás nem követte. Azonban az önrulalom sem tarthat a végtelenségig s ha ez az utonálló csőcselék nem tér vissza az emberiség útjára, ami alig remélhető, vagy a rendőrség vas kézzel nem szorítja őket a józanság ösvényére, a keresztény munkások folytonos bántalmazásának a jövőben beláthatatlan következményei lehetnek. Egy rendezett társadalomban nem lehet létjogosultságuk azoknak, kik mint a veszett ebek, csak marni tudnak. A rendőrségnek a mely a személyi biztonságának hivatott öre, meg kell akadályoznia, hogy a jövőben hasonló komiszkodások elő ne fordulhassanak.

— **A helybeli könyvnyomdászok szakegylete** — mint már előző számunk egyikében jeleztük — az építendő nyomdász szanatorium javára e hó 20-án, István király napján tartja tancmuluságát Horváth Mihály Tobak-utcai vendég újében. A tancmuluság kezdete este 8 órákor. Belépti-díj: Személyjegy 1 korona, családjegy 1 kor. 60 fill. A mulatság kedvezőtlen idő esetén is megtartatik.

— **Garázdalkodás.** Már nem tűrhet többé halasztást, hogy a hatóságok erélyesen lépjenek fel a szocialdemokraták tulkapásai és garázdalkodásai ellen. Ha ez tovább így tart, úgy manapság senki sem érezheti magát az utcán biztonságban e terrorizált individuumokkal szemben. Ma délelőtti két feljelentést is tettek a szocialdemokraták ellen a rendőrségen, akik tisztességes keresztény munkásokat bántalmaztak, mert ezek nem hajlandók velük egy tából cseresznyézni. Erdélyi József asztalossegéd Kőszegi János nevű kőmivességéd barátjával a börtnyárdülből hazafelé tartott, amikor a tobak hídnál Wiegler Károly és Wiegler János szocialista kőmivességéd utjokat állták és Kőszegit bántalmazni akarták. A megtámadott emberek egyik ismerősükhöz menekültek, akitől azután csak kerülő uton tudtak eltávozni, mert a két Wiegler egész éjtel megszállva tartotta a ház kapuját. — A másik eset a következő: Id. Haden Ferenc és ifj. Haden Ferenc, apa és fia vasárnap délután hazafelé igyekeztek a városból, szőlőhegyi lakásukra. Az Erzsébet ligetben a bokrok közül négy ember ugrott elő, akik a békén haladókra támadtak. Az öreg Haden a kukoricásba menekült, a fiatal azonban a banditák leütötték. Haden bántalmazói közül Urning János és Urning Ignac szocialista kőmivességédeket felismertek. Reméljük, hogy a rendőrség szigorúan fog eljárni mindkét esetben és a tettesek megbüntetésével elterrettő példát fog nyújtani a garázdalkodóknak.

— **Lopások.** Szalay István Széchenyi-utca 60. szám alatti lakostól cselédje Nagy János egy pár csizma ellopása után megszökött. — Koronafi Károly fodrász öreghegyi szőlőjéből tegnap délután ellopták a szellőzés végett kiterített ágyneműket. A tolvajok ismeretlenek. A rendőrség mindkét esetben nyomoz.

— **Pörüljárt ittas kőmivességéd.** Selymes Fister Mihály kőmivességéd két társával részeg állapotban beállított Wolkenstein Regina Reseta Janos-utcai üzletébe és sört kért. Miután nem adtak neki, felkapott egy 2 kilós nehezéket és azzal támadt az üzlettulajdonosnőre. Wolkenstein Regina a részeg ember elől az átellenben levő ifj. Fekete József vendéglőjébe menekült. Selymes Fister Mihály kivont késsel szaladt utána, de mert a kapuban utját állták, Fekete vendéglőjének összes ablakait beverte. Fekete József egy bottal a kezében jött az utcára, hogy Selymes Fister és társait távozásra bírja. A részeg legény most a kezében levő késsel Fekete támadt és talán megkéseli, ha ez önvédelemből feléje nem üt. Az ütés Fister fején talalta, aki vértől boritva öszseesett. A mentők beállították a Szent-György közkörházba. Fister Mihály a legduhajabb verekedők egyike, most súlyos állapotban fekszik a kórházban. Valószínűleg koponyarepedést szenvedett, mert még mindig nincs eszméleténél.

— **A helybeli felső kereskedelmi iskola igazgatósága** tisztelettel feltérli mindazokat a családokat, amelyek tanulókat ellátásra magukhoz venni hajlandók, hogy ebbeli szándékukat és egyéb idevágó tudnivalókat bejelentés végett nála (Kossuth-utca 9. szám délelőtt 9 és 11 óra között) jelentkezni sziveskedjenek.

— **Részegesküdő angol hölgyek.** A Londonban megjelenő „Tits-Bits” hetilap legutóbbi számában igen indiszkrét cikkeknek közöl egy előkelő orvos tollából, amelyben azt árulja el, hogy mily módon hódolnak a légelőbélőbb ladyk az alkoholnak. E cikkből vesszük a következő érdekes adatokat. A londoni mértékletességi egyesületek legutóbb azt követelték, hogy tiltsák el a cukrászdákban a szesz italok árusítását, mert a hölgyek tulságos nagy mértékben szokták a különféle likőröket élvezni. Az indiszkrét orvos saját tapasztalataira hivatkozva, azt állítja, hogy a legelőbélőbb hölgyek nem azért látogatják oly nagy előszeretettel a cukrászdákat, hogy süteményeket fogyasszanak, hanem azért, hogy az alkoholvias szenvedélynek áldozhassanak. A kupaalknak a száma azután rendszeren oly nagyon fölszaporodik, hogy a gyöngéd lady gyanusan rúzsos arccal és kissé bizonytalan léptekkel támolyog el kocsijához. Londonban vannak olyan női szabótermek, hol a pezsgő valósággal folyik és a hol a hölgyek, miatt mértéklet vesznek és toillet-kérdéseiket elintézik, egymásután hörpentgetik ki a poharakat. Van sok női kalapüzlet, mely csak azért virágzik oly nagyon, mert mesés jó skót whiskeyvel kínálják a hölgyeket. Sőt egyes keztüzetek tisztán csak azért óriási forgalmat érnek el, mert valódi 10 esztendő Paale-All-bort kínálnak a vevőknek, kik persze csakis hölgyek. A nevezett orvos állítása szerint annyira megy az angol nők iszákossága, hogy sokan még ha színházba mennek is, rendszerint zsebkendőjükbe rejtve egy kis üveg likőrt visznek magukkal és mire vége van az előadásnak, egy csepp ital sincs az üvegben. Megemlíti az orvos, hogy gyakran hívták színházból hazatérő hölgyekhez, kik a legnagyobb mértékben részegek voltak. Egy hölgy például iszákossága miatt állandó ellenőrzés alatt állott és azért mégis mindennap be volt rugva. Végre rájöttek, hogy könyvtárban egy üres könyvtáblát rejtgetett és ebbe dugta el a likörös üveget. Az orvos végül bizonyos sajnálkozással konstatálja, hogy női paciensei közül harminc alkoholistá, és hogy magában Londonban egy hónap alatt 1500 embert ítélnek el iszákosság miatt.

— **Villámcsapás.** A szombat esti zivatar alatt a villám belesapott Nagy Mihály Széchenyi-utca 110 szám alatti lakos udvarán álló szalmakazalba és azt felgyújtotta. A kivonult tűzoltóságnak vállalva a környéken elszálasolt vadaskatonákkal sikerült a tűz towaterjedését megakadályozni, de a kigyuladt kazal teljesen leégett. A kár körülbelül 300 korona.

— **Bakonyársányi csendélet.** Botránvos eset híre érkezik a megye északi szélén fekvő Bakonyársányi községből. A községi törvénybíró, egy községi előjáró és jómodú gazda az elmúlt hét egyik éjjelen nyílt utcán ásóval és vasvélával leütöttek és csaknem félholtra vertek egy ottani gazdát, akivel előzőleg a korcsmában összekülönböztek. Az eset részletei a következők: Schweighardt István községi törvénybíró Bisztricz János községi előjáró, Bisztricz Mátyás és Kaiser János együtt borozgattak a Spielmann-féle vendéglőben Német Ferenczel. Ivás közben egyre hangosabbak lettek, miglen alaposan összeveszték. Németh látva az ellene nyilvánuló ellenséges hangulatot, odahagyta a korcsmát és hazafelé indult. Hara-gosai azonban utána mentek és ásóval meg vasvélával úgy elverték, hogy eszméletlen állapotban szállították haza lakására. Az orvosi látlelet szerint Német sérülése súlyos de nem életveszélyes. A verekedő atyafiakat feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél.

— **Tűz a vidéken.** A napokban kora reggel tűz volt Fehérvársurgo község határában, gróf Károlyi József birtokán. A tűz a tarlón támadt, ahól a kepesorok sűrűn egymáshoz voltak rakva. Mindamelett összesen 20 korona értékű gabona pusztult el, mert az uradalom cselédei idején észrevették a veszedelmet. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Az asszony miatt.** Frey János 44 éves, móri lakos 1903. évi október hóban kivándorolt Amerikába, itt hagyván feleségét két gyermekével együtt. Mikor aztán 15 havi távollét után ez évi február hóban hazajött, kinos meglepetéssel tapasztalta, hogy felesége a hitvesi esküt megszegte, őt megcsalta. Hosszas faggatásra az asszony elmondta, hogy ifj. Maner István volt a csábítója. Frey lassankint beletörődött volna a változhatatlanba, azonban a sok kárörvendő ember gunyos megjegyzései és csipkedései végre is kihozták a sodrából. Elhatározta, hogy leszámol felesége csábítójával. A napokban magával vive feleségét és 3 hetes leánykáját, beállított ifj. Manerhez és szemrehányást tett neki. Maner üllegeekkel felelt, Frey nem hagyta magát és visszautott. Ekkor segítségére jött Manernek az édesapja, id. Maner István, mire Frey a tulerő ellenében előrántotta zsebkését és azzal mind a két Manort egy összeszurkálta, hogy azok harcképtelennékké lettek. Azonban Frey sem távozott szárazon, mert az apa és fiu őt is ugyancsak alaposan helybenhagyták. Az ügynek a büntető bíróság előtt lesz folytatása.

9265|1905.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város a városi közgyűlés 1899. évi 265|16969 sz. a. kelt. a m. kir. belügyminiszter által 120888|III.—899 sz. a. jóváhagyott és a városi közgyűlés 1905 évi május hó 29 és 30-ik napján 134|6991 sz. a. kelt határozata folytán a „Pirosalma” területén a városi mérnöki felosztási rajzon 20 számmal és 1406|12, 1407|6 és 13150|3 hrszámokkal jelölt 330 □ öl nagyságu telket az a hozzá tartozó kerítésekkel együtt házhelyül nyilvános hatósági árverésen örökáron eladja.

Kikiáltási ár 4810 korona 60 fillér, bántépénzül 10% kézpénzben vagy a helybeli takarékpénztárak, avagy a kereskedelmi bank közforgalmu betéti könyvében a hatósági kiküldött kezéhez az árverés megkezdése előtt leteendő.

A helyszíni árverés megtartására határidőül 1905 évi augusztus hó 26-ik napjának délelőtti 9 óráját kitűzöm.

Az árverés egyéb feltételei alulírott hivatalos helyiségében (városház 11. sz. a.) a hivatalos órák alatt bármikor betekintetők.

Székesfehérvárott, 1905 augusztus 6. án.

Polczer Péter s. k.,
gazd. tanácsos.

9265|1905.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város a városi közgyűlés 1899 évi 265|16969 szám alatt kelt, a m. kir. belügyminiszter által 120888|III.—899 szám alatt jóváhagyott és a városi közgyűlés 1905 évi 134|6995 szám alatt kelt határozata folytán, a város tulajdonát képező a „Pirosalma” területén a mérnöki helyszínrajzban 23 térkép számmal jelölt részletet házhelyül — úgy amint az az árverés alkalmával a mérnöki hivatal által természetben kijelölve áll, — nyilvános hatósági árverésen örökáron eladja.

A kikiáltási ár 2009 korona 9 fillér, melyben a kerítés is benfoglaltatik.

Az árverezni szándékozók tartóznak az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10% át kézpénzben, vagy a helybeli takarékpénztárak vagy a kereskedelmi bank közforgalmu betéti könyvében a megbízott hatósági kiküldött kezéhez letenni.

A helyszíni árverés megtartására határidőül 1905 évi augusztus hó 26-ik napjának délelőtti 9 óráját kitűzöm.

Felhivatnak árverezni szándékozók, hogy az árverés egyéb feltételeit hivatalos helyiségemben (városház 11 sz. a.) a hivatalos órák alatt bármikor betekintethetik.

Székesfehérvárott 1905 évi aug. hó 6-án.

Polczer Péter s. k.
gazd. tanácsos.

Fűszer-üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Kossuth-utca 13. sz. alatt** a postával szemben a mai kor igényeinek megfelelő

fűszer-, csemege- és liszt-üzlet

nyitottam, hol minden e szakba vágó cikkek friss és jó minőségben a legolcsóbb áron kaphatók.

Főtörékvésem oda fog irányulni, hogy t. vevőmet minden tekintetben a legjobban kielégíthessem. — Számos pártfogást kér, tisztelettel

ZACHARIÁS LAJOS.

— | Postabélyeg eladás. | —

!!Tej-vétel!!

Naponként éves szerződés mellett **200—250 liter tejet** kora reggeli házhoz szállítással 1905. évi november 1-től kezdődőleg megveszek. Bővebb felvilágosítást **CERNAY VILMOS** ad Székesfehérvárott Palotai-utca 18. sz. a.

Üzletátvétel.

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **ő Fensége boldogult József főherceg elhunytával az alcsutti főhercegi udvartartás** feloszlatatván, ottan vilselt **udvari szijgyártói állásom** megszünt, minek következtében **Székesfehérvárott, a Rákócy-utca 5. számú házban levő Gscheidt János-féle**

szijgyártó üzletet

átvettem (Bejárt a Bank-utcaról az „Osztrák Magyar Bank” mellett.) ahol a legmodernebb divat szerint e szakmába vágó olesó, tartós és izléses munkákkal fogom a nagyérdemű közönség szives pártfogását kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

Izinger Károly,
szijgyártó.